

Poznań, 18 grudnia 2012 r.

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

PS-I.431.50.2012.3

Pan

Ireneusz Zając

Wójt Gminy Wijewo

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 16 w związku z art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), art. 175 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.) oraz § 12 Porozumień zawartych 28 stycznia 2010 r. oraz 14 stycznia 2011 r. pomiędzy Wojewodą Wielkopolskim a Gminą Wijewo, w dniach od 19 do 23 listopada 2012 r. została przeprowadzona w Urzędzie Gminy Wijewo kontrola w zakresie wykorzystania i rozliczenia dotacji na realizację programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” wynikającego z Porozumień zawartych 28 stycznia 2010 r. oraz 14 stycznia 2011 r. pomiędzy Wojewodą Wielkopolskim a Gminą Wijewo na podstawie art. 14 ust. 4 ustawy z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „*Pomoc państwa w zakresie dożywiania*” (Dz. U. Nr 267, poz. 2259 ze zm.). W związku z powyższym, na podstawie art. 47 ustawy o kontroli w administracji rządowej, przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Czynności kontrolne przeprowadził, na podstawie upoważnienia Wojewody Wielkopolskiego nr KN-II.0030.631.2012.1 z 15 listopada 2012 r., zespół kontrolerów w składzie: Jolanta Szaniawska, starszy specjalista w Wydziale Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu – przewodnicząca zespołu oraz Magdalena Skubij-Stróżyk, starszy specjalista w Wydziale Finansów i Budżetu Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu. Jednostka kontrolowana została poinformowana o przedmiotowej kontroli pismem nr PS-I.431.50.2012.3 z 7 listopada 2012 r.

Celem kontroli była ocena jednostki kontrolowanej w aspekcie wywiązywania się z zawartych z Wojewodą Wielkopolskim Porozumień, prawidłowości realizacji programu wieloletniego *Pomoc państwa w zakresie dożywiania*, prawidłowości wykorzystania otrzymanych dotacji, prawidłowości rozliczenia się z przyznanych środków, a także zbadanie rzetelności kwartalnych informacji o realizacji Programu w gminie.

Wojewoda Wielkopolski ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych siedmiu nieprawidłowości, funkcjonowanie jednostki kontrolowanej w obszarze określonym celami kontroli.

W wyniku kontroli ustalono, co następuje:

W okresie objętym kontrolą Wojewoda Wielkopolski, reprezentowany przez Marię Krupecką – Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu, zawarł dwa Porozumienia z Gminą Wijewo, reprezentowaną przez Ireneusza Zajacę – Wójta Gminy Wijewo, w sprawie realizacji programu wieloletniego pod nazwą *Pomoc państwa w zakresie dożywiania*:

- 28 stycznia 2010 r. dotyczące realizacji Programu w 2010 r., do którego zawarto dwa aneksy;
- 14 stycznia 2011 r. dotyczące realizacji Programu w 2011 r., do którego zawarto trzy aneksy.

Kwota dotacji celowych dla Gminy Wijewo na realizację Programu wyniosła:

- w 2010 r. – 22 173,00 zł;
- w 2011 r. – 23 294,00 zł.

W ramach przyznanych dotacji nie wyodrębniono kwot przeznaczonych na utworzenie nowego lub doposażenie istniejącego punktu przygotowywania lub wydawania posiłków oraz dowóz posiłków. Stwierdzono, że kwotę przedmiotowych dotacji wprowadzono do budżetu Gminy Wijewo.

Zgodnie z art. 5 ust. 1 *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”*, pomoc państwa w przedmiotowym zakresie może być przyznana nieodpłatnie osobom i rodzinom, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 150% kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r. Nr 175 poz. 1362 ze zm.). W art. 5 ust. 2 *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”* wskazano, iż rada gminy może podjąć uchwałę o podwyższeniu kryterium dochodowego, o którym mowa w ust. 1. Ponadto, zgodnie z art. 6 cytowanej ustawy, pomoc w formie posiłku może być przyznana odpłatnie osobom i rodzinom, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie przekracza kryterium, o którym mowa w art. 5. Stwierdzono, że w latach 2010 – 2011 Gmina Wijewo nie skorzystała z możliwości zwiększenia kręgu odbiorców pomocy

w zakresie dożywiania poprzez podjęcie uchwały podwyższającej kryterium dochodowe przy przyznawaniu tej pomocy oraz uchwały w zakresie udzielania odpłatnej pomocy w formie posiłku.

Jednostką realizującą Program w Gminie Wijewo był Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wijewie, zwany dalej „GOPS”.

Obowiązujące przepisy dopuszczają możliwość udzielania w ramach Programu trzech form pomocy, tj. posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz pomocy w formie świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Stwierdzono, że w latach 2010 – 2011 w Gminie Wijewo udzielano pomocy w dwóch formach:

- w formie posiłku;
- w formie świadczeń pieniężnych w postaci zasiłków celowych na zakup posiłku lub żywności.

Kontrola wykazała, że poziom świadczeń w formie zasiłków celowych na zakup posiłku lub żywności w Gminie Wijewo wyniósł:

- 14,46% w roku 2010;
- 3,81% w roku 2011.

Poziom świadczeń w formie zasiłków celowych był zadowalający, co sprzyjało realizacji celów ustawowych Programu.

Ustalono, że w 2010 r. pomocy w postaci posiłku udzielono 93 osobom, natomiast w 2011 r. przedmiotowej pomocy udzielono 113 osobom. Kontrola wykazała, że nieodpłatnej pomocy w formie posiłku udzielano osobom przekraczającym kryterium dochodowe, podczas gdy Rada Gminy Wijewo nie podjęła uchwały na podstawie art. 5 ust. 2 *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”* o podwyższeniu kryterium dochodowego. W 2010 r. udzielono nieodpłatnej pomocy w formie posiłku dziesięciu osobom lub rodzinom przekraczającym kryterium dochodowe za kwotę 9 183,90 zł, natomiast w 2011 r. udzielono pomocy, o której mowa powyżej, ośmiu osobom lub rodzinom za kwotę 11 854,00 zł. Posiłki udzielone na mocy ww. uchwały sfinansowano ze środków własnych gminy.

W latach 2010 – 2011 na terenie Gminy Wijewo Program realizowany był w trzech punktach żywieniowych znajdujących się w następujących placówkach oświatowych: Samorządowe Przedszkole w Wijewie, Szkoła Podstawowa w Wijewie oraz Zespół Szkół w Brennie. W Samorządowym Przedszkolu posiłki przygotowywane i wydawane były przez zatrudnionych pracowników. Dla Szkoły Podstawowej w Wijewie oraz Zespołu Szkół

w Brennie, na mocy umów zawartych przez GOPS 30 sierpnia 2010 r. oraz 30 sierpnia 2011 r. posiłki przygotowywała firma „Bar Szkolny” Anna Pukacka z siedzibą w Brennie, ul. Kościelna 1. Analiza zawartych przez GOPS umów wykazała, że w swej treści zawierają jedynie ogólny opis przedmiotu umowy, tj. „posiłek”. Ponadto w ww. umowach nie wskazano szczegółowych zasad rozliczenia oraz zapłaty za wydane posiłki.

Ustalono, że w latach 2010 – 2011 na terenie Gminy Wijewo pomocy w formie posiłku gorącego udzielano w Samorządowym Przedszkolu w Wijewie, natomiast w Szkole Podstawowej w Wijewie oraz w Zespole Szkół w Brennie udzielano posiłków w formie kanapek. Przyczyną udzielania posiłków w formie kanapek w szkołach na terenie Gminy Wijewo jest brak odpowiedniej bazy żywieniowej. Szkoły posiadają ograniczone zasoby lokalowe, które wykorzystywane są w całości na sale lekcyjne (nie ma świetlic szkolnych, stołówek). W związku z powyższym, Szkoła Podstawowa w Wijewie oraz Zespół Szkół w Brennie nie posiadają odpowiednich warunków sanitarnych do wydawania gorących posiłków uczniom.

W trakcie czynności kontrolnych, 22 listopada 2012 r., dokonano oględzin w Szkole Podstawowej w Wijewie przy ul. Powstańców Wielkopolskich 12 w celu ustalenia warunków, w jakich uczniowie spożywają posiłki w ramach Programu. Stwierdzono, że poddana oględzinom placówka nie posiada wydzielonego pomieszczenia przeznaczonego do wydawania i spożywania posiłków. Wydawanie kanapek uczniom odbywa się w dwóch turach, w podziale na grupy wiekowe. Na 5 min. przed wyznaczoną przerwą uczniowie ustawiają się na korytarzu przed niewielkim pomieszczeniem socjalnym, z którego pracownica szkoły wydaje kanapki. Po otrzymaniu kanapek, uczniowie wracają do klas, gdzie pod opieką nauczycieli spożywają posiłek.

W okresie objętym kontrolą Szkoła Podstawowa w Wijewie uczestniczyła w następujących programach mających na celu popularyzację zdrowego stylu żywienia:

- „Owoce w szkole”,
- „Dopłata do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych”,
- „Trzymaj Formę”,
- „Profilaktyka wad postawy i otyłości dla dzieci szkół podstawowych klas IV – VI”.

Ponadto, w 2010 r. Szkoła Podstawowa w Wijewie podjęła starania o przystąpienie do sieci „Szkół promujących zdrowie”. Założenia ww. programów są zgodne z celem Programu *Pomoc państwa w zakresie dożywiania*, jakim jest upowszechnianie zdrowego stylu żywienia.

Dzieciom spożywającym posiłki w szkole zapewniono jednakowe posiłki pod względem ilościowym i jakościowym. W latach 2010 – 2011 nie prowadzono badań pod względem jakości posiłków wydawanych w ramach Programu.

Na mocy art. 6a ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego *Pomoc państwa w zakresie dożywiania*, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy uczeń albo dziecko korzystające z zajęć w ramach rocznego przygotowania przedszkolnego w szkole lub przedszkolu wyraża chęć zjedzenia posiłku, odpowiednio dyrektor szkoły lub przedszkola udziela pomocy w formie posiłku, informując jednocześnie ośrodek pomocy społecznej właściwy ze względu na miejsce zamieszkania ucznia lub dziecka o udzieleniu pomocy. Powyższa pomoc, nie wymaga ustalania sytuacji rodziny w drodze rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wydania przez ośrodek pomocy społecznej decyzji administracyjnej, a liczba dzieci i uczniów, którym udzielono tego rodzaju pomocy nie może przekroczyć 20% liczby uczniów i dzieci dożywianych ogółem w szkołach i przedszkolach na terenie gminy w danym miesiącu na podstawie wydanych decyzji administracyjnych. Stwierdzono, że Gmina Wijewo w latach 2010 – 2011 nie udzielała pomocy na zasadach określonych w art. 6a ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „*Pomoc państwa w zakresie dożywiania*”.

Ustalono, że w 2010 r. pomocy w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności udzielono dwunastu osobom, natomiast w 2011 r. przedmiotowej pomocy udzielono czterem osobom. Osoby otrzymujące przedmiotową pomoc spełniały wymagane przepisami kryterium dochodowe.

Stwierdzono, że w latach 2010 – 2011 w okresie przerw w nauce Gmina Wijewo realizowała Program poprzez udzielanie posiłków oraz świadczeń pieniężnych w postaci zasiłków celowych na zakup posiłku lub żywności.

Kontrola ksiąg rachunkowych GOPS wykazała, że w okresie objętym kontrolą GOPS wydatkował środki własne gminy na realizację Programu, tj. zakup posiłków oraz wypłatę świadczeń pieniężnych na zakup posiłku lub żywności w następujących kwotach:

- w 2010 r.: 23 704,45 zł, z czego 9 183,90 zł przeznaczono na sfinansowanie posiłków osobom lub rodzinom przekraczającym kryterium dochodowe;
- w 2011 r.: 29 385,55 zł, z czego 11 854,00 zł przeznaczono na sfinansowanie posiłków osobom lub rodzinom przekraczającym kryterium dochodowe.

Wydatki przeznaczone na sfinansowanie posiłków osobom lub rodzinom przekraczającym kryterium dochodowe nie mogą zostać uznane, jako udział środków własnych Gminy Wijewo w realizacji Programu z uwagi na fakt, iż nieodpłatnej pomocy w formie posiłku osobom i rodzinom przekraczającym 150% kryterium dochodowego udzielano z pominięciem

przepisów *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”*. W związku z powyższym rzeczywisty udział środków własnych Gminy Wijewo w realizacji Programu w okresie objętym kontrolą wyniósł:

- w 2010 r.: 14 658,85 zł,
- w 2011 r.: 17 748,45 zł.

Ustalono, że w Urzędzie Gminy Wijewo oraz w GOPS, stosownie do wymagań zawartych w § 6 Porozumień z 28 stycznia 2010 r. i z 14 stycznia 2011 r. oraz art. 152 ust. 1 *ustawy o finansach publicznych*, prowadzono wyodrębnioną ewidencję w zakresie otrzymania i wydatkowania środków z dotacji.

Kontrola wykazała, że realizacja świadczeń była zgodna z indywidualnymi decyzjami administracyjnymi przyznającymi pomoc w ramach Programu.

Skontrolowane dowody księgowe posiadają cechy określone w art. 21 ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 ze zm.) oraz zostały zaakceptowane i zadekretowane w wymaganej formie. Wydatki ujęto w ewidencji księgowej GOPS zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 128, poz. 861) oraz zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. Nr 38 poz. 207).

Gmina Wijewo na realizację Programu w okresie objętym kontrolą wydatkowała otrzymane od Wojewody Wielkopolskiego dotacje w następujących wysokościach:

- w 2010 r.: 21 655,55 zł,
- w 2011 r.: 23 294,00 zł.

Środki z dotacji wydatkowano na zakup posiłków oraz wypłatę świadczeń pieniężnych w postaci zasiłków celowych na zakup posiłku lub żywności.

Niewykorzystane w 2010 r. środki z dotacji w kwocie 517,45 zł zwrócono terminowo na rachunek bankowy Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu.

Zgodnie z Porozumieniami zawartymi 28 stycznia 2010 r. oraz 14 stycznia 2011 r., Gmina Wijewo zobowiązała się zabezpieczyć środki własne przeznaczone na realizację Programu w wysokości nie mniejszej niż 40% całkowitego kosztu realizacji zadania.

Ustalono, że w Gminie Wijewo faktycznie wykonane wydatki dotyczące realizacji Programu *Pomoc państwa w zakresie dożywiania* wyniosły:

- w 2010 r.: 36 314,40 zł, w tym:
 - 21 655,55 zł – dotacja z budżetu Wojewody Wielkopolskiego;
 - 14 658,85 zł – środki własne gminy, co stanowi **40,37%** zrealizowanych wydatków;
- w 2011 r.: 41 042,45 zł, w tym:
 - 23 294,00 zł – dotacja z budżetu Wojewody Wielkopolskiego;
 - 17 748,45 zł – środki własne gminy, co stanowi **43,24%** zrealizowanych wydatków.

Na podstawie art. 150 pkt 4 *ustawy o finansach publicznych* Wojewoda Wielkopolski określił w § 10 Porozumień zawartych 28 stycznia 2010 r. oraz 14 stycznia 2011 r. termin i sposób rozliczenia udzielonej dotacji. Ustalono, że Gmina Wijewo złożyła rozliczenie dotacji za 2011 r. terminowo, natomiast rozliczenie dotacji za 2010 r. wysłano do Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu za pośrednictwem poczty 25 stycznia 2011 r., tj. 8 dni po terminie. Dane wykazane w rozliczeniach były zgodne z ewidencją księgową GOPS. Jednakże stwierdzono, że w związku z nieprawidłowym zakwalifikowaniem przez GOPS, jako udział środków własnych gminy w realizacji Programu, wydatków w kwotach:

- 9 183,90 zł za 2010 r.,
- 11 854,00 zł za 2011 r.

dane wykazane w złożonych rozliczeniach są niepoprawne.

Kontrola dokumentów wykazała, że w latach 2010 – 2011 w związku z realizacją Programu *Pomoc państwa w zakresie dożywiania* nie prowadzono postępowań o udzielenie zamówień publicznych w rozumieniu ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.).

Na podstawie § 11 ust. 1 *rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie realizacji programu wieloletniego Pomoc państwa w zakresie dożywiania* Wójt Gminy Wijewo był zobowiązany do przekazywania Wojewodzie Wielkopolskiemu kwartalnych informacji o realizacji Programu w gminie. Ustalono, że kwartalne informacje o realizacji Programu przekazywano Wojewodzie Wielkopolskiemu z zachowaniem terminów określonych w § 11 ust. 1 i 2 *rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie realizacji programu wieloletniego Pomoc państwa w zakresie dożywiania*. Sprawozdania z realizacji Programu za okres I – XII 2010 r. oraz I – XII 2011 r. zawierają katalog danych wymienionych w § 11 ust. 3 cytowanego

rozporządzenia. Jednakże stwierdzono, że w związku z nieprawidłowym zakwalifikowaniem przez GOPS, jako udział środków własnych gminy w realizacji Programu, wydatków w kwotach:

- 9 183,90 zł za 2010 r.,
- 11 854,00 zł za 2011 r.

dane wykazane w złożonych sprawozdaniach są niepoprawne. Ponadto kontrola wykazała, że w Dziale I sprawozdań *Informacje ogółem* wykazano niepoprawne informacje w zakresie *Liczb punktów żywieniowych* oraz *Liczb placówek prowadzących dożywianie*.

Na mocy art. 8 *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego Pomoc państwa w zakresie dożywiania* Program jest realizowany w gminach, a koordynatorem Programu w gminie jest, odpowiednio, wójt (burmistrz, prezydent miasta), natomiast art. 3 pkt 3 *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”* stanowi, iż w ramach Programu winny być realizowane działania dotyczące utworzenia systemu ciągłego monitorowania skuteczności działań realizowanych w ramach Programu. Kontrola wykazała, że Wójt Gminy Wijewo podjął w powyższym zakresie następujące działania:

- analizował kwartalne sprawozdania z realizacji Programu i przekazywał je Wojewodzie Wielkopolskiemu;
- analizował poziom wykorzystania środków finansowych w ciągu roku budżetowego;
- przyjmował informacje od Kierownika GOPS w Wijewie na temat przebiegu programu w gminie, a tym samym poprawie poziomu życia osób i rodzin o niskich dochodach;
- na spotkaniach roboczych z dyrektorami placówek oświatowych działających w gminie monitorował skuteczność realizacji Programu w zakresie poprawy stanu zdrowia dzieci, ograniczenia zjawiska niedożywienia, upowszechniania zdrowego stylu życia oraz innych programów prozdrowotnych („Szkłanka mleka”, „Owoce w szkole”).

W wyniku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nieodpłatnej pomocy w formie posiłku udzielano osobom przekraczającym kryterium dochodowe, podczas gdy Rada Gminy Wijewo nie podjęła uchwały na podstawie art. 5 ust. 2 *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”* o podwyższeniu kryterium dochodowego.

2. Analiza umów zawartych przez GOPS z firmą przygotowującą posiłki w ramach Programu wykazała, że w swej treści zawierają bardzo ogólny opis przedmiotu umowy, tj. „posilek”. Ponadto w ww. umowach nie wskazano szczegółowych zasad rozliczenia oraz zapłaty za wydane posiłki.
3. W ramach Programu wydatkowano:
 - kwotę 9 183,90 zł w 2010 r.,
 - kwotę 11 854,00 zł w 2011 r.na udzielanie nieodpłatnej pomocy w formie posiłków osobom i rodzinom przekraczającym 150% kryterium dochodowego, podczas gdy Rada Gminy Wijewo nie podjęła uchwały na podstawie art. 5 ust. 2 *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”* o podwyższeniu kryterium dochodowego.
4. W związku z nieprawidłowym zakwalifikowaniem przez GOPS, jako udział środków własnych gminy w realizacji Programu wydatków:
 - w wysokości 9 183,90 zł w 2010 r.,
 - w wysokości 11 854,00 zł w 2011 r.,dane wykazane w rozliczeniach dotacji złożonych, na podstawie art. 150 pkt 4 *ustawy o finansach publicznych* i § 10 Porozumień zawartych 28 stycznia 2010 r. oraz 14 stycznia 2011 r. są niepoprawne.
5. Rozliczenie dotacji za 2010 r. wysłano do Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu za pośrednictwem poczty 25 stycznia 2011 r., tj. 8 dni po terminie określonym w § 10 Porozumienia zawartego 28 stycznia 2010 r.
6. W związku z nieprawidłowym zakwalifikowaniem przez GOPS, jako udział środków własnych gminy w realizacji Programu wydatków:
 - w 2010 r. w wysokości 9 183,90 zł,
 - w 2011 r. w wysokości 11 854,00 zł,dane wykazane w sprawozdaniach z realizacji Programu za okres I – XII 2010 r. oraz I – XII 2011 r. są niepoprawne.
7. W sprawozdaniach z realizacji Programu za okres I – XII 2010 r. oraz I – XII 2011 r. wykazano niepoprawne dane w zakresie *Liczb punktów żywieniowych* oraz *Liczb placówek prowadzących dożywianie*.

Ad. 1

Nieodpłatnej pomocy w formie posiłku udzielano osobom przekraczającym kryterium dochodowe, podczas gdy Rada Gminy Wijewo nie podjęła uchwały na podstawie art. 5 ust. 2 *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”* o podwyższeniu kryterium dochodowego. W 2010 r. udzielono nieodpłatnej pomocy w formie posiłku dziesięciu osobom lub rodzinom przekraczającym kryterium dochodowe, natomiast w 2011 r. udzielono pomocy, o której mowa powyżej, ośmiu osobom lub rodzinom. Świadczenia, o których mowa powyżej, przyznawano na podstawie uchwały nr XXV/155/2001 Rady Gminy Wijewo z dnia 30 maja 2001 r. w sprawie przyznania dożywiania i zwrotu wydatków na dożywianie uczniów realizowanych w ramach zadań własnych gminy. Ww. uchwała została podjęta przez Radę Gminy Wijewo przed ustanowieniem Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, który wszedł w życie z dniem 31 grudnia 2005 r. i swym zakresem nie obejmowała świadczeń przyznawanych w ramach Programu. Z uwagi na fakt, iż udzielanie nieodpłatnych posiłków osobom lub rodzinom przekraczającym kryterium dochodowe następowało z pominięciem przepisów *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”*, nie mogą one zostać zakwalifikowane do świadczeń udzielanych w ramach Programu. Posiłki udzielone na mocy ww. uchwały sfinansowano ze środków własnych gminy.

Przyczyną nieprawidłowości było stosowanie przez Gminę Wijewo nieodpowiedniego aktu prawnego przy realizacji Programu. Uchwała nr XXV/155/2001 Rady Gminy Wijewo z dnia 30 maja 2001 r., na mocy której, w ramach Programu, przyznawano pomoc w formie posiłku osobom przekraczającym kryterium dochodowe nie dotyczyła bowiem świadczeń realizowanych na podstawie *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”*. Ponadto należy zaznaczyć, że w okresie objętym kontrolą przedmiotowa uchwała była nieaktualna.

Ad. 2

Program realizowany był na terenie Gminy Wijewo w trzech punktach żywieniowych znajdujących się w następujących placówkach oświatowych: Samorządowe Przedszkole w Wijewie, Szkoła Podstawowa w Wijewie oraz Zespół Szkół w Brennie. W Samorządowym Przedszkolu posiłki przygotowywane i wydawane były przez zatrudnionych pracowników. Dla Szkoły Podstawowej w Wijewie oraz Zespołu Szkół w Brennie, na mocy umów zawartych przez GOPS 30 sierpnia 2010 r. oraz 30 sierpnia 2011 r. posiłki przygotowywała firma „Bar Szkolny” Anna Pukacka z siedzibą w Brennie, ul. Kościelna 1. Analiza zawartych przez GOPS umów wykazała, że w swej treści zawierają bardzo ogólny opis przedmiotu

umowy, tj. „posiłek” i nie określają istotnych dla prawidłowości realizacji Programu wymagań, tj.:

- nie określono, jakie dania winny wchodzić w zakres „posiłku”,
- nie określono wymagań dotyczących jakości posiłków poprzez wymóg ich dostosowania do norm wskazanych przez Instytut Żywienia i Żywności,
- nie wskazano, istotnych przy przygotowywaniu posiłków, wymogów wynikających z ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (tekst jednolity Dz. U. z 2010 r. Nr 136 poz. 914 ze zm.).

W konsekwencji zawarte przez GOPS umowy nie zawierają zapisów gwarantujących realizację celów ustawowych Programu.

Ponadto, ww. umowy nie określają szczegółowych zasad rozliczenia oraz zapłaty za wydane posiłki, co może skutkować nieprawidłowym wydatkowaniem środków publicznych.

Przyczyną opisanej nieprawidłowości było rutynowe postępowanie i brak należytej staranności pracowników GOPS przy sporządzaniu przedmiotowych umów.

Ad. 3

W ramach Programu wydatkowano:

- kwotę 9 183,90 zł w 2010 r.,
- kwotę 11 854,00 zł w 2011 r.

na udzielanie nieodpłatnej pomocy w formie posiłków osobom i rodzinom przekraczającym 150% kryterium dochodowego, podczas gdy Rada Gminy Wijewo nie podjęła uchwały na podstawie art. 5 ust. 2 *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”* o podwyższeniu kryterium dochodowego. Wydatki w kwotach:

- 9 183,90 zł w 2010 r.,
- 11 854,00 zł w 2011 r.

nie mogą zostać uznane, jako udział środków własnych gminy w realizacji Programu z uwagi na fakt, iż nieodpłatnej pomocy osobom i rodzinom przekraczającym 150% kryterium dochodowego udzielano z pominięciem przepisów *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”*. Przedmiotowa nieprawidłowość była konsekwencją nieprawidłowości opisanej w punkcie 1 niniejszego projektu wystąpienia pokontrolnego.

Ad. 4

W związku z nieprawidłowym zakwalifikowaniem przez GOPS, jako udział środków własnych gminy w realizacji Programu wydatków:

- w wysokości 9 183,90 zł w 2010 r.,
- w wysokości 11 854,00 zł w 2011 r.,

dane wykazane w rozliczeniach dotacji złożonych, na podstawie art. 150 pkt 4 *ustawy o finansach publicznych* i § 10 Porozumień zawartych 28 stycznia 2010 r. oraz 14 stycznia 2011 r. są niezgodne ze stanem faktycznym.

Na skutek opisanej nieprawidłowości niemożliwe było sporządzenie rzetelnych rozliczeń dotacji dla całego województwa wielkopolskiego za lata 2010 – 2011.

Ad. 5

Na podstawie art. 150 pkt 4 *ustawy o finansach publicznych* Wojewoda Wielkopolski określił w § 10 Porozumienia zawartego 28 stycznia 2010 r. termin i sposób rozliczenia udzielonej dotacji. Termin złożenia rozliczenia dotacji wyznaczono do dnia 15 stycznia 2011 r. Stwierdzono, że Gmina Wijewo wysłała rozliczenie dotacji udzielonej w 2010 r. na realizację Programu *Pomoc państwa w zakresie dożywiania* za pośrednictwem poczty 25 stycznia 2011 r., tj. 8 dni po terminie określonym w § 10 Porozumienia zawartego 28 stycznia 2010 r.

Przyczyną nieprawidłowości była choroba Kierownika GOPS, który był odpowiedzialny za przekazanie dokumentu.

Opisana nieprawidłowość utrudniła terminowe rozliczenie dotacji dla całego województwa wielkopolskiego za 2010 r.

Ad. 6

W związku z nieprawidłowym zakwalifikowaniem przez GOPS, jako udział środków własnych gminy w realizacji Programu wydatków:

- w 2010 r. w wysokości 9 183,90 zł,
- w 2011 r. w wysokości 11 854,00 zł,

dane wykazane w sprawozdaniach z realizacji Programu za okres I – XII 2010 r. oraz I – XII 2011 r. są niepoprawne.

Na skutek opisanej nieprawidłowości niemożliwe było sporządzenie rzetelnych sprawozdań z realizacji Programu za lata 2010 – 2011 dla całego województwa wielkopolskiego.

Ad. 7

W sprawozdaniach z realizacji Programu za okres I – XII 2010 r. oraz I – XII 2011 r. wykazano niepoprawne dane w Dziale I sprawozdań *Informacje ogółem* w wierszach:

- *Liczba punktów żywieniowych ogółem*: jest 6, kontrola wykazała, że było 3;
- *Liczba placówek prowadzących dożywianie*: jest 6, kontrola wykazała, że było 3.

Przyczyną nieprawidłowości była błędna interpretacja zasad dotyczących sporządzania sprawozdań przez pracownika GOPS, który wykazał w dokumencie punkty żywieniowe znajdujące się poza terenem Gminy Wijewo. Na skutek opisanej nieprawidłowości niemożliwe było sporządzenie rzetelnych sprawozdań z realizacji Programu za lata 2010 – 2011 dla całego województwa wielkopolskiego.

Stan faktyczny został utrwalony w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym oraz załączonych do projektu wystąpienia pokontrolnego dokumentach:

Załącznik nr 1: Oświadczenie złożone 19 listopada 2012 r. przez Wójta Gminy Wijewo.

Załącznik nr 2: Lista sprawdzająca realizację programu *Pomoc państwa w zakresie dożywiania*.

Załącznik nr 3: Lista sprawdzająca kwartalne informacje o realizacji programu *Pomoc państwa w zakresie dożywiania*.

Załącznik nr 4: Protokół oględzin z 22 listopada 2012 r.

Załącznik nr 5: Lista sprawdzająca finansową realizację programu *Pomoc państwa w zakresie dożywiania*.

Załącznik nr 6: Lista sprawdzająca prawidłowość udzielania świadczeń w ramach programu *Pomoc państwa w zakresie dożywiania*.

Biorąc pod uwagę powyższe oceny i uwagi, wnoszę o:

1. Udzielanie, w ramach Programu, nieodpłatnej pomocy w formie posiłku wyłącznie na zasadach określonych w *ustawie o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”*.
2. W przypadku zawierania przez GOPS umów z firmami przygotowującymi posiłki w ramach Programu:
 - a) szczegółowe określanie przedmiotu umowy w celu zapewnienia realizacji celów ustawowych Programu;
 - b) określanie szczegółowych zasad rozliczenia i zapłaty za wydane posiłki.
3. Zaliczanie do udziału środków własnych gminy w realizacji Programu wyłącznie środków, które wydatkowano z zachowaniem przepisów *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”*.

4. Składanie rozliczenia udzielonej na realizację Programu dotacji w terminie określonym w § 10 Porozumienia zawartego z Wojewodą Wielkopolskim.
5. Wykazywanie w rozliczeniu, o którym mowa powyżej, wyłącznie środków własnych gminy, które wydatkowano z zachowaniem przepisów *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”*.
6. Wykazywanie w sprawozdaniach dotyczących realizacji Programu wyłącznie środków własnych gminy, które wydatkowano z zachowaniem przepisów *ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”*.
7. Rzetelne sporządzanie sprawozdań z realizacji Programu, w celu wykazywania w nich danych zgodnych ze stanem faktycznym w zakresie liczby punktów żywieniowych oraz liczby placówek prowadzących dożywianie.
8. Podjęcie działań zmierzających do rozwoju bazy żywieniowej na terenie Gminy Wijewo, w celu stworzenia odpowiednich warunków do udzielania pomocy w formie posiłków gorących, co będzie sprzyjało realizacji celów ustawowych Programu.

Proszę o przekazanie informacji o sposobie wykonania zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia w terminie **30 dni** od daty doręczenia niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Z poważaniem

/Z up. Wojewody Wielkopolskiego
Przemysław Pacia
Wicewojewoda Wielkopolski/